

Titel**Tjek trækkvaliteten**

Misfarvende knastgennemslag på indvendigt træværk – Skyldes det altid ringe udført malearbejde? Nej, konstaterer forfatteren: Det skyldes dårligt træ

Forfatter**Allan Brohus, Konsulent****Udgivet****15/07/2005****Artikel**

Et af tidens store smertensbørn inden for malerfaget er misfarvende knastgennemslag. Uanset om der er blevet anvendt shellak eller ej, ses problemet oftere og oftere.

Som alle ved, bliver der jo efterhånden ganske ofte sparet mere og mere på materialerne til byggerierne. Ikke mindst træet, der anvendes til dørkarme, gerigter, fodlister, indfatninger og lignende, er efter Danske Malermestres opfattelse inden for de sidste par år blevet af en betydelig dårligere kvalitet end tidligere.

Den mængde knaster, træværket indeholder, bliver større og større, hvilket selvsagt resulterer i, at der oftere opstår problemer med partielle misfarvninger, der skyldes udsvedning af harpiks fra knaster og "fede" steder i træet.

Det har altid været kutyme, at knaster og "fede" steder bliver påført shellak for at forhindre disse misfarvende gennemslag. Hvis maleren har påført shellak, og der efterfølgende opstår problemer med gennemslag, har maleren så udført sit arbejde dårligt?

Det vil de fleste bygherrer formodentligt mene, men sandheden er - efter Danske Malermestres konsulentstabs vurdering - ofte en helt anden!!

Fagligt tekniske overvejelser

Ikke sjældent står der beskrevet i udbudsmaterialet, at der udelukkende skal anvendes materialer af bedste kvalitet. Dette er væsentligt at have for øje, da det naturligvis også gør sig gældende for det træværk, som tømreren leverer og opsætter.

Der er flere betingelser, der skal være opfyldt, for at risikoen for misfarvende gennemslag kan formindskes. Det første og mest vigtige er, at alt det træ, der bliver anvendt, indeholder et absolut minimum af knaster, samt at disse er inden for MBKs forudsætninger til knaster og harpikslommer. Kravene er de samme som i Dansk Standard 1030, hvor der opereres med 3 klasser - A, B og C - heri beskrives de tilladte mål på knaster samt den maksimale længde for en knastgruppe inden for den aktuelle trækkvalitet.

Inden malebehandling, af indvendigt træværk er det naturligvis også vigtigt at sikre sig, at fugtindholdet ikke er for højt. I henhold til MBK beskrivelser bør fugtigheden højst udgøre 8 +/- 2 procent.

Nogle leverandører af malevarer mener, at det er dårligdom at påføre shellak, når der som oftest skal anvendes vandige malematerialer. Det kan efter deres opfattelse fremprovokere afskalninger eller krakelering. Andre leverandører mener, at shellak er strengt nødvendig.

Det har dog ved undersøgelser udført af malerfaget og Teknologisk Institut i 1983-84 vist sig, at problemet med gennemslag er mindre med de vandige systemer end med de "gode" gamle alkyder.

Anbefaling

Der skal ikke herske tvivl om, at Danske Malermestre anbefaler, at såfremt det kan konstateres, at træværket ikke lever op til den i udbudsmaterialet beskrevne kvalitet, bør maleren straks gøre skriftlig indsigelse over for dette.

Desuden bør man selvfølgelig sikre sig, at træet er tilstrækkeligt optørret inden malebehandling. Herefter bør der påføres shellak samt eventuelt en spærrende maling på knaster og "fede" steder.

I den forbindelse vil det naturligvis være hensigtsmæssigt at spørge sin leverandør af malematerialer om antallet af påføringer af netop deres shellak og spærrende maling.

Det skal også nævnes, at der efter Danske Malermestres vurdering p.t. ikke findes noget malemateriale, der varigt kan forhindre misfarvende gennemslag, men udelukkende forhindre dem for en tid.

Har man sikret sig disse ting og husket at gøre skriftligt opmærksom på risikoen for gennemslag, ja så kan man som malerentreprenør ikke gøre mere på nuværende tidspunkt. Og vi må desværre "bare" vente på, at bygherrerne får øjnene op for vigtigheden af at anvende træ af en god kvalitet, og at malematerialerne med spærrende effekt forbedres.

Det er derfor vores konklusion, at misfarvende knastgennemslag yderst sjældent skyldes dårligt udført malearbejde.